

Jugar

Per *jugar* entenem passar el temps en quelcom que es fa amb l'objectiu d'entretenir-se, de divertir-se.

El joc pot tenir connotacions positives o negatives. Així parlem de *jugar brut*, és a dir, fer trapes en el joc o actuar deslleialment i *jugar net*, que vol dir justament el contrari.

El joc també té gradacions de risc. Així parlem de *jugar amb foc*, quan ens exposem imprudentment al perill.

Jugar una mala passada o una mala partida és fer una mala jugada a algú, perjudicar aquella persona. En canvi *jugar amb algú* vol dir manejar algú com un vol, burlar-se'n.

També parlem de *jugar-nos-hi la camisa*, és a dir, jugar-s'ho tot o *jugar-se l'última carta*, si volem emprar el darrer mitjà que ens resta per obtenir alguna cosa.

Sabeu que *jugar a cartes vistes* vol dir obrar amb coneixença plena de totes les dades, mòbils amagats, etc., d'un afer?

No us *hi jugueu el coll*, si no esteu absolutament segurs i tingueu present que jugar implica poder guanyar, però, també, saber perdre.

Això sí, no deixeu mai de jugar!

190

? Especial Juguem!

Fons: DCVB, DIEC2, Optimot, TERMCAT, Viquipèdia

Donar joc

L'expressió *donar joc* en català té tres significats. D'una banda vol dir 'afavorir o ser útil per a alguna cosa' i 'rendir', i, en aquest cas també es pot dir *donar de si*. Aquestes dues expressions es poden intensificar amb mots com *molt*, *força*, etc. Per exemple: *Aquell comentari va donar molt de joc. És una peça de roba que pot donar força de si, en pot sortir ben bé un vestit.*

D'altra banda, *donar joc* en l'àmbit esportiu significa 'facilitar la participació dels altres jugadors'. Per exemple: *El migcampista sempre ha de donar joc.*

Finalment, l'expressió *donar joc* també significa 'crear situacions difícils'. Per exemple: *En Felip és un mal company. Només dona joc, intenta mantenir-te'n a distància.*

Ludificació

Del llatí *ludo-*, que significa 'joc'. Recurs creatiu consistent a utilitzar la mecànica del joc en contextos aliens per mirar d'obtenir un aprenentatge o un comportament determinat en les persones implicades. En l'àmbit de l'educació s'aplica en la creació de materials formatius basats en el joc i en la pràctica del joc a l'aula com a estratègia per captar l'interès de l'estudiant i motivar-lo; i en l'àmbit de la creació publicitària, es fa servir per establir un vincle emocional entre una marca i els seus usuaris. Es descarta la forma **gamificació* (de l'anglès *gamification*), malgrat que està molt introduïda.

Prou apostes!

L'expressió que fan servir els crupiers als casinos per anunciar als jugadors que ja no s'accepten més apostes abans de fer rodar la ruleta —*No va más*, en castella o *Rien ne va plus*, en francès— en català té els equivalents següents: *Prou apostes. S'han acabat les apostes. No hi van més apostes.*

Curiositats de paraules juganeres

baldufa La paraula *baldufa* prové de l'àrab *ḥudrūfa* i vol dir 'joguina que volta veloçment fent soroll'

parxís La paraula *parxís* prové del sànscrit *pacis*, que vol dir 'vint-i-cinc'. Vint-i-cinc era la puntuació màxima que es podia aconseguir en el joc predecessor del parxís: el *chaupar*, joc en què es feien servir petxines en comptes de daus.

io-io La paraula *io-io* prové del tagàlog, la llengua nativa de Filipines, i significa 'tornar' o 'el que torna'.

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què vol dir **rampoia**. La resposta correcta era la **3**. *Cosa d'escàs valor, inservible*. El guanyador ha estat David Pablo, seguidor de *L'Estenedor* que diu «Ha, ha, ha, si a mi no em toca mai res!»

Ara preguntem què vol dir **cavallfort**?

1. *Joc en què un o més jugadors es posen ajupits i els altres els salten per sobre i se'ls van posant al damunt.*
2. *Cavall aguerit, avesat als perills i a les fatigues de la guerra.*
3. *Aparell de gimnàstica artística.*
4. *Unitat de potència equivalent a 75 quilogràmetres per segon.*

Per concursar, heu d'enviar la resposta de l'endevinalla a mollet@cpl.cat. La persona que l'encerti i guanyi el concurs tindrà com a premi un davantal model *Fem bullir l'olla* fet al Taller Alborada.

Nota sobre el tractament de dades personals

Majúscules i minúscules de dies i anys internacionals i commemoratius

S'escriuen amb majúscula inicial tots els substantius i adjectius de les designacions dels dies i anys internacionals o commemoratius. Per exemple: *El dia 28 de maig és el Dia Internacional del Joc. El Dia del Punt Volat és el 24 de gener.*

Triler, trilera

La denominació catalana per designar l'individu que es dedica al joc de carrer que consisteix a endevinar en quin lloc, de tres possibles, està situada una peça manipulable és *triler*, *trilera*. Per exemple: *Quan no hi havia vigilància, aquest carrer tan turístic estava ple de trilers.*

Webs

- **Diccionari de jocs i joguines.** Recull de termes. TERMCAT.
- **El 9 Ets i uts. Lèxic: termes de jocs.** Paraules sobre jocs i joc terminològic interactiu. CNL d'Osona.
- **I tu, jugues en català?** Informació i enllaços sobre el joc i les joguines en català. CPNL.

Ajuntament de Mollet del Vallès

CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA